

Program priorytetowy NFOŚiGW *Ciepłownictwo powiatowe – pilotaż*

Ciepłownictwo:
efektywny ekonomicznie sposób
zaopatrzenia w ciepło
+ poprawa jakości powietrza
i ograniczenie niskiej emisji

Konieczność
dostosowania
instalacji do
Dyrektywy MCP

Nawet 3600
instalacji
(szacunki
KOBIZE)

Średni koszt
inwestycji
ok. 20 mln zł

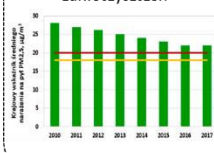
Zidentyfikowa-
ne 130 spółek
ciepłowniczych
należących
do JST

Potencjał

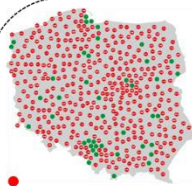

SMOG

Przekroczenia
dopuszczalnych
stężeń
zanieczyszczeń

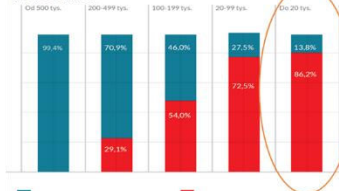

Jakość powietrza

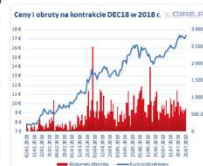

Ciepło systemowe
pokrywa 42%
krajowego
zapotrzebowania
na ciepło
= 15 mln odbiorców
21 tys. km sieci

Wielkość miasta

Systemy ciepłownicze*

Koszt uprawnień CO2

Uboństwo energetyczne

Ceny energii

*Źródło: IGCP; Forum Energii

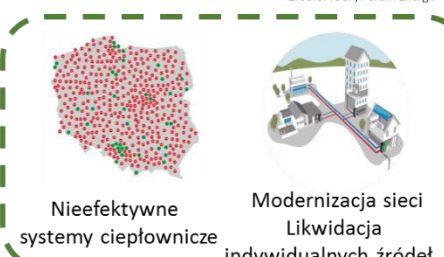
Obszary
wsparcia

Ograniczanie emisji
przemysłowych
(IED/BAT, MCP)

Efektywność
energetyczna

Nowy
zakres

Optymalizacja
zużycia zasobów

Geotermia

OZE

Indywidualne źródła
ciepła

Kogeneracja

- Brak wymogu wysokosprawnej kogeneracji
- Brak wyłączenia instalacji z ETS
- Brak wymogu źródła > 20 MW wyłącznie na biomasie (możliwe źródła na paliwa stałe)

Beneficjent

przedsiębiorcy produkujący energię ciepłą na cele komunalno
– bytowe których większościowym udziałowcem jest **jednostka
samorządu terytorialnego** (min. 70%)

Moc cieplna zamówiona max **50 MW**

Budżet

500 milionów zł

Formy
wsparcia

Dotacje (do 30%)

Pożyczki preferencyjne (obligatoryjne – uzupełnienie do 100%)
1-300 mln zł/ **20 lat**

Umorzenia: do 10% pożyczki

Max umorzenia: **5 mln zł**

Obligo łączenia dotacji z pożyczką

Pożyczki komercyjne
(brak możliwości udzielania pomocy publicznej)

1. Informacje ogólne

Program priorytetowy *Ciepłownictwo powiatowe – pilotaż* stanowi kompleksowy instrument wsparcia odpowiadający zidentyfikowanym potrzebom związanym z ograniczaniem negatywnego wpływu na środowisko prowadzonej działalności oraz dostosowywania do zaostrzających się norm emisyjnych polskiego sektora ciepłownictwa na szczeblu powiatowym.

2. Zakres wsparcia

Program *Ciepłownictwo powiatowe – pilotaż* oferuje wsparcie dla przedsięwzięć z zakresu:

- ograniczenia lub uniknięcia szkodliwych emisji do atmosfery (zarówno związanych ze źródłami spalania paliw jak i pozostałej działalności przemysłowej);
- zmniejszenia zużycia surowców pierwotnych;
- przedsięwzięć mających na celu poprawę efektywności energetycznej;
- nowych źródeł ciepła i energii elektrycznej;
- modernizacji/ rozbudowy sieci ciepłowniczych;
- energetycznego wykorzystania zasobów geotermalnych.

3. Uwarunkowania

Zasadność uruchomienia programu potwierdza zidentyfikowany potencjał inwestycyjny, który wynika przede wszystkim z konieczności podjęcia przez polski sektor ciepłowniczy inwestycji dostosowujących instalacje do wymogów Dyrektywy w sprawie emisji przemysłowych (tzw. Dyrektywa IED)¹, aktualnych konkluzji dotyczących najlepszych dostępnych technik (tzw. Konkluzje BAT²) oraz norm emisyjnych wynikających Dyrektywy o średnich źródłach spalania (tzw. Dyrektywa MCP)³ w zakresie niezbędnych rozwiązań dotyczących m.in. odpylania, odazotowania i odsiarczania. Przedsięwzięcia związane z dostosowaniem instalacji do wymogów środowiskowych wynikających z ww. dokumentów charakteryzują się wysoką kapitałochłonnością.

Niezwykle istotne w kontekście rozwoju sektora ciepłowniczego jest fakt, że ciepłownictwo systemowe pokrywa aż 42% krajowego zapotrzebowania na ciepło (prawie 15 mln odbiorców a długość wszystkich sieci to ponad 21 tys. km). Likwidacja nieefektywnych indywidualnych źródeł ciepła i podłączanie odbiorców do ciepła systemowego jest jednym z najbardziej skutecznych i efektywnych ekonomicznie mechanizmów działania na rzecz czystego powietrza (w tym ograniczania niskiej emisji). Dodatkowo wykorzystanie ciepła systemowego oprócz korzyści środowiskowych i ekonomicznych, pozwala również poprawić bezpieczeństwo energetyczne (zwłaszcza w sytuacji integrowania w systemach lokalnych zasobów energetycznych w tym OZE), a także przeciwdziałać zjawisku ubóstwa energetycznego.

Jednym z podstawowych czynników aktualnie ograniczających możliwość rozwoju systemów ciepłowniczych jest fakt, że przepisy pozwalają na udzielanie pomocy publicznej na modernizację wyłącznie systemów ciepłowniczych spełniających definicję „efektywnego systemu ciepłowniczego” (czyli takiego, w którym do produkcji ciepła lub chłodu wykorzystuje się co najmniej: w 50 % energię ze źródeł odnawialnych lub w 50 % ciepło odpadowe lub w 75 % ciepło pochodzące z kogeneracji lub

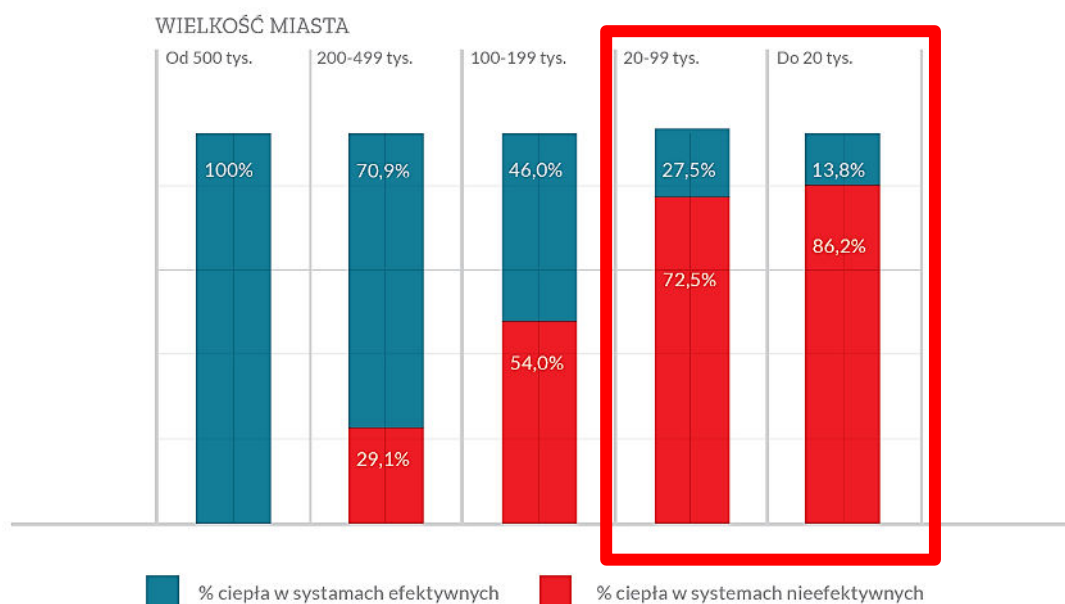
---

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r., w sprawie emisji przemysłowych (Industrial Emission Directive - IED).

² BAT – Best Available Techniques

³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2015/2193/UE z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie ograniczenia niektórych zanieczyszczeń do powietrza ze średnich obiektów energetycznego spalania (Medium Combustion Plants - MCP).

w 50 % wykorzystuje się połączenie ww. energii i ciepła)⁴. W Polsce prawie 90% istniejących systemów ciepłowniczych (zwłaszcza w mniejszych miastach do 100 tys. mieszkańców) nie spełnia ww. warunku. Poniższy wykres przedstawia udział ciepła dostarczanego do miast o różnej wielkości z efektywnych systemów (źródło Izba Gospodarcza Ciepłownictwo Polskie).

Jak widać na wykresie „problem” nieefektywnych systemów dotyczy głównie ciepłownictwa „powiatowego”. W dużych miastach, powyżej 500 tys. mieszkańców, 100% ciepła jest objęte systemami efektywnymi, a na przeciwnym biegunie znajdują się małe miejscowości do 20 tys. mieszkańców, dla których tylko 14% ciepła zalicza się do tej kategorii. Osiągnięcie (lub utrzymanie) statusu efektywnego systemu wymaga od spółek ciepłowniczych podjęcia szeregu inwestycji w zakresie modernizacji i rozbudowy źródeł energii. Podjęcie koniecznych inwestycji w zakresie bazy wytwórczej, w połączeniu z potrzebami modernizacyjnymi wynikającymi ze standardów emisyjnych (MCP/IED/BAT) powoduje, że możliwość funkcjonowania i rozwoju sektora ciepłowniczego stoi w obliczu niezwykle kapitałochłonnych i technologicznie złożonych wyzwań, a ich realizacja uzależniona jest od dostępu do niezbędnych źródeł finansowania. Większość przedsiębiorstw ciepłowniczych działających na poziomie lokalnym należy do jednostek samorządów terytorialnych, a ich słaba kondycja finansowa powoduje, że możliwości podejmowania inwestycji są bardzo ograniczone. Duża liczba systemów nieefektywnych i ich rozdrobnienie są dodatkowym wyzwaniem w procesie modernizacji ciepłownictwa.

NFOŚiGW zidentyfikował 130 lokalnych przedsiębiorstw ciepłowniczych objętych przedmiotowymi normami, a których większościowym właścicielem są jednostki samorządu oraz miasta (lista przedsiębiorstw stanowi załącznik do niniejszego wniosku). Przedmiotowy Program dedykowany jest właśnie przedsiębiorcom produkującym energię ciepłą na cele komunalno-bytowe, których większościowym udziałowcem jest jednostka samorządu terytorialnego (udział przedsiębiorców prywatnych nie przekracza 30%). Jednocześnie całkowita moc cieplna zamówiona systemu ciepłowniczego, w ramach którego prowadzona jest przedmiotowa działalność, wynosi nie więcej niż 50 MW.

⁴ Definicja efektywnego systemu ciepłowniczego zawarta jest w Dyrektywie o efektywności energetycznej (2012/27/UE) z dn. 25.10.2012 i musiała zostać transponowana do polskiego porządku prawnego poprzez odpowiednie zapisy w Ustawie o efektywności energetycznej (Dz.U. z 2016 poz. 831) z 20 maja 2016 r.

4. Założenia programu

Beneficjenci: przedsiębiorcy produkujący energię ciepłą na cele komunalno-bytowe, których większościowym udziałowcem jest jednostka samorządu terytorialnego (min. 70%)

Całkowity budżet programu: 500 milionów złotych (z czego 350 mln przeznaczone jest na zwrotne formy finansowania a 150 mln zł na wsparcie bezzwrotne)

Formy finansowania: dotacje, pożyczki preferencyjne (w szczególnych przypadkach z możliwością umorzenia) oraz pożyczki na zasadach rynkowych.

Warunki finansowania: Zakres, forma oraz zasady finansowania zostały zróżnicowane i dostosowane do charakteru wspieranych typów przedsięwzięć oraz realnych warunków i potrzeb rynku. Ze względu na formę beneficjentów, charakter wspieranych inwestycji oraz potrzeby inwestycyjne program oferuje atrakcyjniejsze niż standardowo warunki finansowania.

- dotacje: co do zasady **do 30%**, a w przypadku przedsięwzięć wykorzystujących do produkcji energii elektrycznej technologię ORC⁵ (w ramach ciepłowni/ elektrociepłowni/ elektrowni geotermalnych) poziom dotacji może wynieść **do 50%**;
- pożyczki preferencyjne: od 1 do 300 mln zł z oprocentowaniem na poziomie WIBOR 3M + 50 pb, (nie mniej niż 2 % w skali roku) ;
- w sytuacji pozyskania dotacji finansowanie w formie pożyczki jest obligatoryjne i stanowi uzupełnienie do 100% kosztów kwalifikowanych inwestycji;
- pożyczki mogą być częściowo umorzone (maksymalnie 10% udzielonej pożyczki **do 5 milionów zł**);
- okres finansowania – pożyczka może być udzielona na okres nie dłuższy **niż 20 lat**;
- pożyczki na zasadach rynkowych: to oferta skierowana do tych podmiotów, które nie mogą uzyskać pomocy publicznej są natomiast zdecydowane (lub prawnie zobligowane) na realizację przedsięwzięć zmniejszających ich negatywną presję na środowisko.

Nabór wniosków: od 1 marca 2019 do 20 grudnia 2019 r. (kwota alokacji w ramach naboru: 500 milionów złotych).

---

⁵ Organic Rankine Cycle. W układach ORC przy produkcji energii wykorzystuje się zamiast wody/para wodna innych organiczny czynnik roboczy, który ulega odparowaniu w niższych temperaturach, stąd możliwość wykorzystania ciepła o niskich parametrach np. odpadowego z innych procesów lub energii wód geotermalnych.